

Iets meer dan helft mensenhandelzaken eindigt in veroordeling

Het blijft lastig om tot een veroordeling voor mensenhandel te komen. Slechts een krappe meerderheid van het aantal mensenhandelzaken eindigt in een veroordeling. Tot die conclusie komt de Nationaal Rapporteur Mensenhandel (NRM) op basis van onderzoek naar cijfers van het Openbaar Ministerie (OM) over vervolging en berechting van mensenhandelzaken in eerste aanleg over de periode 2006-2010. De resultaten van het onderzoek worden op 6 januari 2012 om 10.00u op de website van BNRM (www.bnrm.nl) gepubliceerd.

Krappe meerderheid van mensenhandelzaken leidt tot veroordeling

Door het OM worden jaarlijks gemiddeld ruim tweehonderd mensenhandelzaken afgehandeld. In ongeveer drie kwart van de zaken leidt dat tot een dagvaarding van de verdachte. In de overige zaken wordt om verschillende redenen, bijvoorbeeld wegens gebrek aan bewijs, van vervolging afgezien. Uiteindelijk komen per jaar gemiddeld bijna honderddertig verdachten voor de rechter. In de zaken die in eerste aanleg worden berecht, komt de rechter in iets meer dan de helft (58%) van de gevallen tot een veroordeling voor mensenhandel. Na een afname in het percentage veroordelingen van 25% over de periode 2004-2009 is dit in 2010 weer gestegen (naar 59%) - wat ongeveer gelijk is aan het gemiddelde over vijf jaar.

In meerderheid zaken sprake van strafverzwarende omstandigheden

In een meerderheid van de zaken is sprake van strafverzwarende omstandigheden, meestal omdat het feit door meerdere personen is gepleegd en/of omdat een kind jonger dan zestien jaar het slachtoffer is. De nieuwe mensenhandelrichtlijn van de Europese Unie van april 2011 voorziet onder meer in de bepaling dat mensenhandel gepleegd tegen kinderen *altijd* een strafverzwarende omstandigheid vormt – dus ook wanneer het slachtoffer zestien of zeventien is. In minstens 16% van alle bij het OM ingeschreven zaken is in ieder geval een slachtoffer jonger dan 18 jaar betrokken.

Duur onvoorwaardelijke vrijheidsstraffen is korter

In bijna alle (91%) veroordelingen voor mensenhandel legt de rechter een onvoorwaardelijke of deels voorwaardelijke vrijheidsstraf op. De duur van het onvoorwaardelijke deel van de opgelegde straf was in de periode 2006-2010 gemiddeld korter dan in de voorgaande periode. Die ontwikkeling in de strafmaat lijkt niet overeen te komen met de perceptie van de wetgever van de ernst van het misdrijf mensenhandel, die heeft geleid tot een verhoging van de maximale strafbedreiging – en dat in de toekomst wellicht opnieuw zal doen.

Specialisatie van de rechterlijke macht

De afhandeling van mensenhandelzaken door het OM is zeer ongelijk verdeeld over de verschillende parketten. Sommige rechtbanken behandelen slechts zelden een mensenhandelzaak, met als gevolg dat zij hiermee weinig ervaring opdoen. Een voorgestelde herziening van de gerechtelijke kaart brengt hierin mogelijk verandering. Uit het wetsvoorstel vloeit voort dat mensenhandelzaken door tien rechtbanken zullen worden afgedaan. Dat aantal komt overeen met het aantal gespecialiseerde officieren van justitie. Deze concentratie zou aan specialisatie kunnen bijdragen. Verder biedt het wetsvoorstel ruimte voor specialisatie in mensenhandel op landelijk niveau.

Jurisprudentieonderzoek BNRM

Al eerder deed BNRM jurisprudentieonderzoek naar uitbuiting in de seksindustrie (Zevende Rapportage Mensenhandel). Momenteel voert BNRM kwalitatief en kwantitatief vervolgonderzoek uit op basis van rechterlijke uitspraken in eerste aanleg over mensenhandel in de seksindustrie sinds 2010. Het doel van dat onderzoek is het geven van meer inzicht in de cijfermatige bevindingen van het thans gepubliceerde onderzoek. De

resultaten hiervan zullen naar verwachting in het voorjaar van 2012 gepubliceerd worden op de website van BNRM.

Den Haag, 6 januari 2012

Noot voor de redactie

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met Verena Elders, 070-3703061
Het rapport is op 6 januari 2012 vanaf 10.00u te downloaden via www.bnrm.nl.